

Spis treści

Wstęp	9
CZĘŚĆ PIERWSZA. Integracja europejska — wprowadzenie	13
1. Pojęcie i etapy międzynarodowej integracji ekonomicznej	14
2. Geneza integracji europejskiej	16
3. Główne instytucje europejskie	18
3.1. Rada Unii	19
3.2. Komisja Europejska	20
3.3. Parlament Europejski	22
3.4. Trybunał Sprawiedliwości	23
3.5. Trybunał Rewidentów Księgowych	25
3.6. Inne organy	25
3.6.1. Rada Europejska	25
3.6.2. Sąd Pierwszej Instancji	26
3.6.3. Komitet Regionów	26
3.6.4. Komitet Konsumenta	27
4. Podstawowe akty prawne	27
4.1. Jednolity Akt Europejski	28
4.2. Traktat z Maastricht	28
4.3. Traktat z Amsterdamu	30
4.4. Plany reformy instytucjonalnej Unii Europejskiej — szczyt w Nicei	34
4.4.1. Komisja Europejska	35
4.4.2. Rada Unii Europejskiej	35
CZĘŚĆ DRUGA. Teoretyczne aspekty integracji europejskiej	39
1. Teoria strefy wolnego handlu i unii celnej	40
1.1. Krótkookresowe efekty strefy wolnego handlu i unii celnej	40
1.2. Długookresowe efekty wprowadzenia strefy wolnego handlu i unii celnej w świetle teorii integracji	45
1.3. Teoria integracji rynku usług	47
2. Teoria wspólnego rynku	52
3. Teoria unii ekonomicznej i monetarnej	59

CZĘŚĆ TRZECIA. Procesy pogłębiania integracji europejskiej	67
1. Procesy integracyjne w ramach jednolitego rynku europejskiego	68
1.1. Rynek dóbr i usług	68
1.1.1. Tendencje w handlu Wspólnot Europejskich przed wejściem w życie jednolitego rynku wewnętrznego	68
1.1.2. Główne zmiany strukturalne w gospodarce Unii Europejskiej w latach dziewięćdziesiątych	74
1.1.3. Efekty jednolitego rynku wewnętrznego w handlu wspólnotowym	76
1.2. Modyfikacja swobodnego przepływu towarów w ramach jednolitego rynku wewnętrznego	88
1.2.1. Zniesienie barier administracyjnych	88
1.2.2. Zniesienie barier technicznych	89
1.2.3. Zniesienie barier fiskalnych	91
1.2.4. Wybrane dyrektywy Unii Europejskiej odnoszące się do swobodnego przepływu towarów w ramach jednolitego rynku wewnętrznego	102
1.3. Swoboda przepływu usług w Unii Europejskiej z uwzględnieniem zasad jednolitego rynku wewnętrznego	108
1.4. Rynek czynników produkcji	121
1.4.1. Analiza i ocena integracji rynku pracy	121
1.4.2. Ocena integracji rynków kapitałowo-finansowych	133
1.4.3. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne — ocena procesów integracyjnych	140
1.5. Efekty ekonomiczne jednolitego rynku wewnętrznego	150
2. Proces budowy unii ekonomicznej i monetarnej w Europie Zachodniej	158
2.1. Europejski System Walutowy	158
2.2. Unia ekonomiczna i monetarna	162
CZĘŚĆ CZWARTA. Polityka Unii Europejskiej	169
1. Polityka handlowa	170
1.1. Podstawy prawne	170
1.2. Instrumenty polityki handlowej w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego	173
1.3. Zmiany w przepisach dotyczących polityki handlowej wniesione przez Traktat z Maastricht	174
1.4. Dostosowanie wspólnej polityki handlowej do postanowień Rundy Urugwajskiej GATT	175
2. Polityka rolna	176
2.1. Cele, zasady i instrumenty wspólnej polityki rolnej	176
2.2. Ewolucja wspólnej polityki rolnej	177
2.3. Regulacje reformy a ustalenia Rundy Urugwajskiej GATT	181
3. Polityka energetyczna	183
3.1. Podstawy prawne, cele i zadania	183
3.2. Instrumenty polityki energetycznej	185
4. Polityka wspierania badań i rozwoju technologicznego	189
4.1. Podstawy prawne, cele i zadania	189

4.2. Programy ramowe	190
4.3. Aspekty technologiczne konkurencyjności międzynarodowej Unii . .	194
4.4. Zmiany technologiczne i technologie informacyjne w Unii	198
4.5. Unia Europejska w handlu towarami zaawansowanej technologii . .	201
5. Polityka konkurencji	201
5.1. Ochrona konkurencji na jednolitym rynku wewnętrznym	201
5.1.1. Podstawy prawne, cele i zadania	201
5.2. Wspieranie konkurencyjności na rynkach zewnętrznych	211
5.2.1. Główne pojęcia konkurencyjności międzynarodowej	211
5.2.2. Podstawy prawne, cele i instrumenty polityki wspierania konkurencyjności	213
6. Polityka ochrony środowiska	219
6.1. Podstawy prawne, cele i zasady polityki ekologicznej	219
6.2. Programy działania polityki ekologicznej	221
7. Polityka ochrony konsumenta	229
7.1. Podstawy prawne, cele i zasady	229
7.2. Ewolucja i instrumenty polityki ochrony konsumenta	230
8. Polityka transportowa	233
8.1. Podstawy prawne, cele i zasady	233
8.2. Etapy wspólnej polityki transportowej	234
9. Polityka regionalna	239
9.1. Podstawy prawne, etapy i cele	239
9.2. Zasady i instrumenty polityki regionalnej	246
9.3. Inicjatywy Unii — programy ponadnarodowe	250
10. Polityka socjalna	254
10.1. Podstawy prawne, cele i zadania	254
10.2. Ewolucja i instrumenty polityki socjalnej	257
11. Polityka wobec małych i średnich przedsiębiorstw	261
11.1. Podstawy prawne, cele i zasady	261
11.2. Ewolucja i instrumenty polityki	263
CZĘŚĆ PIĄTA. Proces rozszerzania integracji europejskiej	267
1. Traktaty akcesyjne	268
2. Doświadczenia akcesyjne krajów słabiej rozwiniętych na przykładzie Irlandii — przebieg negocjacji i efekty członkostwa	272
3. Doświadczenia akcesyjne Hiszpanii i Portugalii w procesie członkostwa w Unii Europejskiej	277
3.1. Konsekwencje uzyskania członkostwa w UE dla wzorca specjalizacji handlowej	279
3.2. Ocena efektu kreacji i przesunięcia handlu po przystąpieniu do Wspólnot Europejskich	283
4. Doświadczenia Finlandii jako kraju ostatniego rozszerzenia w procesie integracji europejskiej	285
5. Proces rozszerzania Unii Europejskiej na Wschód	288

CZĘŚĆ SZÓSTA. Dostosowania w Polsce do integracji z Unią Europejską	291
1. Dostosowania na rynku dóbr	292
1.1. Liberalizacja handlu towarami przemysłowymi między Polską i Unią Europejską w świetle postanowień Układu Europejskiego	292
1.2. Szczegółowa liberalizacja handlu towarami włókienniczymi i odzieżowymi	296
1.3. Klauzule ochronne w Układzie Europejskim	301
1.4. Zmiany w handlu zagranicznym towarami przemysłowymi między Polską i Unią w procesie integracji	303
1.4.1. Zmiany w strukturze towarowej handlu Polski z Unią — analiza według intensywności wykorzystania czynników wytwórczych	304
1.4.2. Ujawniona przewaga komparatywna w eksporcie towarów przemysłowych z Polski do Unii Europejskiej	305
1.4.3. Zmiany w poziomie „penetracji importowej” rynku polskiego	309
1.5. Stan liberalizacji handlu zagranicznego Polski z UE, EFTA i CEFTA w roku 1999	324
1.6. Instrumenty polityki handlowej w handlu towarami rolnymi w świetle postanowień Układu Europejskiego	327
1.6.1. Postanowienia Układu Europejskiego	327
1.6.2. Handel rolno-spożywczy według załączników do Układu Europejskiego — wykorzystanie kwot importowych Unii Europejskiej przyznanych Polsce	337
1.6.3. Skutki przystąpienia państw EFTA do UE dla handlu towarami rolnymi	338
1.7. Zmiany polityki handlowej Polski w kontekście umowy z WTO	341
2. Handel usługami między Polską i Unią Europejską w świetle postanowień Układu Europejskiego	342
3. Procesy dostosowawcze na rynku usług w Polsce w procesie integracji europejskiej	344
4. Dostosowania na rynku pracy — ocena	346
5. Ocena dostosowań na rynku kapitału	351
5.1. Aktualny stan przepływów kapitałowych między Polską a Unią Europejską	352
5.2. Przepływy kapitału między Polską a Unią — ocena dostosowań	361
5.3. Efekty liberalizacji przepływów kapitałowych dla gospodarki polskiej	364
5.4. Rekomendacje dla polityki wobec inwestorów zagranicznych	367
CZĘŚĆ SIÓDMA. Rekomendacje dla polityki gospodarczej Polski	377
Zakończenie	383
Wykaz skrótów	387
Rozszerzenie Unii Europejskiej na Wschód — ważne wydarzenia	389
Aneks statystyczny	395